

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**A végrehajtás szabályainak összehasonlítása az elzárás és a szabálysértési elzárás
büntetések kiszabása esetén**

Szerző: dr. Nagy Ildikó

Debrecen

2016. december

I. BEVEZETÉS

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs.tv.) 2012. április 15-ei hatályba lépését követően a szabadságelvonással járó büntetések körében a szabálysértési elzárást nevesítette. A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 2013. július 1-jétől a szabálysértési jog területéről már korábban ismert elzárás büntetést saját szankciórendszerébe új büntetési nemként vezette be. E mellett a szabálysértési jog területén megmaradt a szabálysértési elzárás szankció. Dolgozatomban azt vizsgálom, hogy a büntetőjog és a szabálysértési jog fenti két szankciója a végrehajtás során milyen hasonlóságot és milyen különbséget mutat, arra keresem a választ, hogy a szabálysértési jog és a büntetőjog egyre szorosabb kapcsolatára utaló jogirodalmi állásfoglalások a végrehajtás szabályaiban is tetten érhetőek-e.

II. JOGSZABÁLYI HÁTTÉR

Mindkét büntetés tekintetében a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvényben (a továbbiakban: Bv.tv.) találunk a végrehajtásra vonatkozó rendelkezéseket. Az elzárás esetében a Bv.tv. Második Részének VII. Fejezete, míg szabálysértési elzárás esetében a Bv.tv. Ötödik Részének XXXIII. Fejezete tartalmaz előírásokat.

Fentiekén túl részletszabályokat találunk a szabálysértési elzárás végrehajtására a Szabs.tv. Harmadik Részének XXII. Fejezetében is.

A végrehajtást fogatosító intézetekre vonatkozóan a szabálysértési elzárás végrehajtását fogatosító intézetek kijelöléséről szóló 42/2012. (III.20.) Korm. rendelet, majd az elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtását fogatosító intézetek kijelöléséről szóló 173/2013. (V.30.) Korm. rendelet

rendelkezett, amelyet a 333/2014. (XII.18.) Korm. rendelet 2015. január 1-jétől helyezett hatályon kívül.

2015. január 1-jétől jelenleg is hatályos részletszabályokat a szabadságvesztés, az elzárás, a rendbírság helyébe lépő elzárás, az előzetes letartóztatás és a szabálysértési elzárás végrehajtását foganatosító büntetés-végrehajtási intézetek kijelölésének szabályairól szóló 55/2014. (XII. 5.) BM rendelet és a szabálysértési elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 57/2014.(XII.5.) BM rendelet tartalmazza.

III. ELHATÁROLÁS

1. Elzárás

A büntetőjogi elzárás szankció áthidaló szerepet tölt be a szabadságvesztés és a szabadság elvonásával nem járó szankciók között. Jogi jellegét tekintve leginkább atipikus szabadságvesztésként lehet azonosítani. Kizárólag bíróság szabhatja ki, jogerős határozata alapján olyan büntetés-végrehajtási intézetben hajtható végre, amit a végrehajtásra külön kijelöltek. A végrehajtás megkezdése érdekében a büntetés-végrehajtási csoport intézkedik. Időtartama minimum öt, maximum kilencven nap. Fiatalkorúak esetén minimum három, maximum harminc nap.

2. Szabálysértési elzárás

A szabálysértési elzárás a legsúlyosabb szabálysértési büntetés. Kizárólag bíróság szabhatja ki tárgyaláson. Időtartama minimum egy, maximum hatvan (fiatalkorú esetén harminc) nap. Halmazati büntetés esetén kilencven (fiatalkorúnál negyvenöt) nap, amelybe bele kell számítani az elrendelését megelőző szabálysértési őrizetben töltött teljes időt és a négy órát meghaladó előállítás tartamát.

A szabálysértési eljárásban akkor is sor kerülhet a szabadság ideiglenes elvonására, ha a szankcióként alkalmazott pénzbírság, illetve helyszíni bírság befizetése, vagy a kiszabott közérdekű munka

végrehajtása elmarad. Átváltoztatás esetén egy napi szabálysértési elzárásnak ötezer forint pénzbírság, illetve helyszíni bírság, valamint hat óra közérdekű munka felel meg.

Az elkövető lakóhelye, tartózkodási helye, ennek hiányában az elkövetés helye szerint illetékes általános szabálysértési hatóság gondoskodik a szabálysértési elzárás végrehajtásáról, valamint a tizennegyedik életévét betöltött kiskorú gyermekét egyedül nevelő szülővel, gyámmal szemben elrendelt szabálysértési elzárás esetén a gyámhatóság értesítéséről.

IV. JOGERŐ

„A jogrend fenntartására irányuló tevékenység egyik eszköze a jogerő. A jogerő a bírósági határozat stabilitásának követelménye mellett azon a benne rejlő feltételezésen alapszik, hogy a határozat törvényes.” Ekként elmondható, hogy a jogerő az egyes döntéseket olyan joghatással ruházza fel, amely a jogbiztonságot biztosítja.

A végrehajtás a bíróság jogerős határozatán alapul. A jogerőt és végrehajthatóságot a határozat eredeti példányára vezetett záradék tanúsítja. A jogerős határozatot az elítélttel, illetve az elkövetővel közölni kell.

1. Elzárás

Büntető ügyben, ha a bíróság tárgyaláson elzárásra ítéli a terheltet és az ítéletet kihirdetés útján közli, a fellebbezés nyomban bejelenthető vagy három nap gondolkodási idő tartható fenn. Kézbetűzés útján közölt ítélettel szemben nyolc napon belül lehet fellebbezést előterjeszteni. Tárgyalás mellőzésével elzárás nem szabható ki, ugyanis végrehajtható, szabadságelvonással járó szankció kiszabására tárgyaláson kívül nincs lehetőség.

2. Szabálysértési elzárás

Szabálysértési ügyben a szabálysértési elzárást az eljárás alá vont személlyel szemben a bíróság tárgyaláson, a rendes eljárás szabályai szerint vagy bíróság elé állítás keretében szabhat ki. Amennyiben a bíróság a rendes eljárás szabályai szerint tartott tárgyalást, végzésével szemben, annak közlésétől számított nyolc napon belül, halasztó hatályú fellebbezést nyújthatnak be az arra jogosultak. Bíróság elé állítás keretében nyomban bejelentett fellebbezésnek van helye. A Szabs.tv. 138.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében a végzés - ha ellene határidőben nem terjesztettek elő jogorvoslatot - a jogorvoslat benyújtására nyitva álló határidő leteltét követő napon jogerős.

A pénzbírság, a helyszíni bírság, illetve a közérdekű munka szabálysértési elzárásra átváltoztatása esetén a Szabs.tv. 138.§ (1) bekezdés a) pont szerint a bíróság végzése a meghozatala napján jogerős, mert a szabálysértési elzárásra átváltoztatás tárgyában hozott végzéssel szemben nincs helye jogorvoslatnak.

V. FOGANATBA VÉTEL

1. Végrehajtási sorrend

A szabálysértési elzárásokat a bírósági határozatok érkezési sorrendjében kell végrehajtani. Ha egyidejűleg több szabálysértési elzárás végrehajtásáról érkezik bírósági határozat, először a büntetésként kiszabott szabálysértési elzárást kell végrehajtani. Több büntetésként kiszabott szabálysértési elzárás közül először azt kell végrehajtani, amelyeknek a tartama hosszabb. A közérdekű munka, pénzbírság, helyszíni bírság helyébe lépő szabálysértési elzárások közül először a hosszabb tartamút kell végrehajtani.

Ha a szabálysértési elzárás végrehajtása alatt előzetes letartóztatás, szabadságvesztés, elzárás, kényszergyógykezelés, javítóintézeti nevelés végrehajtása iránt érkezik értesítés, a szabálysértési elzárást az értesítésnek a szabálysértési elzárást fogyanatosító szervhez érkezésének napjával meg kell szakítani.

Amennyiben az elkövetővel szemben az előzetes letartóztatást megszüntetik, javítóintézetből elbocsátják vagy ideiglenesen elbocsátják, a szabálysértési elzárás végrehajtása érdekében a büntetés-végrehajtási intézetbe átkísérik. Ezzel szemben, ha a menekültügyi őrizet vagy az idegenrendészeti őrizet végrehajtása során érkezik határozat a szabálysértési elzárás végrehajtására, a határozat megérkezésének napján meg kell szakítani a menekültügyi őrizetet, illetve az idegenrendészeti őrizetet és a következő naptól a szabálysértési elzárást kell végrehajtani.

2. Általános szabályok

A szabálysértési elzárás fogamatba vételének szabályai attól függően alakulnak, hogy az elkövető szabálysértési őrizetben van-e a határozat jogerőre emelkedésekor.

Amennyiben szabálysértési őrizetben van, az elkövetőt a rendőrség adja át a büntetés-végrehajtási intézetnek, illetve amennyiben annak feltételei fennállnak rendőrségi fogdára kell szállítani. Ha más ügyben szabálysértési elzárását tölti, vagy más szabadságelvonással járó büntetést vagy intézkedést fogatosítanak vele szemben, akkor a jogerős határozatot a fogatosító büntetés-végrehajtási intézetnek kell megküldeni.

Amennyiben az elkövető nincs szabálysértési őrizetben, a szabálysértési hatóság hívja fel - a jogerős határozat kézbesítésével együtt -, hogy a megjelölt napon, a meghatározott büntetés-végrehajtási intézetben jelentkezzen. A felhívást úgy kell kézbesíteni, hogy az elkövető azt legalább a jelentkezésre meghatározott időpont előtt nyolc nappal megkapja. A szabálysértési hatóság egyidejűleg intézkedik a jogerős bírósági határozatnak a büntetés-végrehajtási intézet részére történő megküldéséről is.

Ha a szabálysértési hatóság a fogamatba vételről értesítést nem kap, akkor haladéktalanul intézkedik az elkövető elővezetése iránt. Sikertelen elővezetést öt nap múlva megismétlik, a megismételt elővezetés sikertelensége esetén pedig az elkövető körözését rendelik el.

A pénzbírság, helyszíni bírság, illetve közérdekű munka helyébe lépő szabálysértési elzárás végrehajtásának szabályai annyiban térnek el a fentebb ismertetettől, hogy ezekben az esetekben a szabálysértési hatóság a büntetés-végrehajtási intézet részére az átváltoztatásról rendelkező határozat mellett megküldi a pénzbírságról vagy a közérdekű munkáról rendelkező határozatot, illetve a helyszíni bírság kiszabásáról szóló nyomtatványt. Az elkövetőnek küldött felhíváshoz pedig a kitöltött készpénz átutalási megbízást is mellékel. Ugyanakkor lehetőséget kell biztosítani az elkövető részére, hogy akár az elővezetése fogyanatosítás közben is megfizesse a pénzbírságot, illetve a helyszíni bírságot. Ha ennek eleget tesz, az elővezetése nem fogyanatosítható, ha részben tesz eleget, a fennmaradó összegre vonatkozó, a Szabs.tv. 12.§ (1) bekezdése szerinti átváltási kulcs alkalmazásával megállapított időtartamban kell végrehajtani a szabálysértési elzárást.

3. Befogadás

A befogadást a büntetés-végrehajtási szerv hivatali munkarendjében kell végrehajtani, de elzárás végrehajtása esetén - elsősorban praktikus vagy jogbiztonságra visszavezethető okok miatt - ettől el lehet térni.

A szabálysértési elzárás esetében is előírás, hogy a befogadás során az elkövető személyazonosságát ellenőrizni kell. Ha a személyazonossággal kapcsolatban kétség merült fel, az érintett személyazonosságának megállapítása érdekében a büntetés-végrehajtási intézet a székhelye szerint illetékes rendőri szervet keresi meg.

Befogadás esetén az orvos írásban állást foglal arról, hogy az elkövető közösségben elhelyezhető vagy elkülönítése indokolt. Az elkövetőt tájékoztatják a befogadást követően jogairól és kötelezettségeiről és nyilatkoztatják arról, hogy a munkáltatásban részt kíván-e venni.

Nincs helye befogadásnak:

- ha a bíróság határozata a büntetés-végrehajtási intézethez nem érkezett meg és azt az elkövető sem hozta magával

- ha orvosi vizsgálat megállapítja, hogy súlyos betegségben szenved, amely miatt sürgősségi ellátásra, kórházi ápolásra szorul
- igazolással bizonyítja, hogy a felügyeltre, folyamatos ápolásra, illetve gondozásra szoruló hozzátartozója a szabálysértési elzárás végrehajtása esetén felügyelet nélkül maradna
- Bv.tv. 433.§ (3) bekezdés szerinti körülmény valamelyike fennáll.

4. Elhelyezés, elkülönítés

A szabálysértési elzárást az elzárásra vonatkozó fogvatartási keretek között kell végrehajtani, míg az elzárás végrehajtására a szabadságvesztés fogház fokozatára irányadó szabályokat kell alkalmazni. A fogház mögöttes szabályainak alkalmazása Háger Tamás szerint nem azt jelenti, hogy az elzárás végrehajtási fokozata fogház. Ugyanis az elzárás sajátos szabályozással bíró önálló büntetés, nincs szükség és lehetőség sem a végrehajtási fokozatának megállapítására, függetlenül attól, hogy egyes, külön nem szabályozott kérdésekben a fogház végrehajtására vonatkozó szabályok az irányadók.

Az elzárásra ítélték és a szabálysértési elzárást töltő elkövetők együtt helyezhetők el, de a végrehajtás során el kell különíteni őket

- a szabadságvesztésre ítéltektől (azonban a szabadságvesztésre ítélttel együtt dolgozhatnak),
- az előzetesen letartóztatottaktól,
- a férfiakat a nőktől,
- a fiatakorúakat a felnőtt korúaktól,
- a dohányzókat a nem dohányzóktól és
- a fertőző betegeket a nem fertőző betegektől.

A szabálysértési elzárás végrehajtása során az elkövetőt egyedül, ha ennek feltételi hiányoznak, akkor közösen kell elhelyezni a büntetés-végrehajtási intézet lakóhelyiségeiben vagy a rendőrségi fogda zárkáiban. Az évszaknak megfelelő saját ruháját viselheti. Ha nincs az évszaknak megfelelő saját ruhája vagy az használhatatlan, formaruházattal kell ellátni. Munkavégzés esetén részére formaruhát vagy védőruhát kell biztosítani.

Ugyanakkor közösen vehet részt az elítéltekkel és az előzetesen letartóztatottakkal - a munkáltatás mellett - a szabálysértési elzárást töltő elkövető a szabadidős, kulturális, sport és egyéb rendezvényeken is.

VI. A VÉGREHAJTÁS HELYE

1. Elzárás

Minden esetben a büntetés végrehajtásának helye a büntetés-végrehajtási intézet.

2. Szabálysértési elzárás

2.1. Rendőrségi fogda

Abban az esetben, ha az elkövetőt szabálysértési őrizetbe vették és a szabálysértési elzárás kiszabása során történt beszámítást követően a szabálysértési elzárás hátralevő tartama a két napot nem haladja meg, a szabálysértési elzárást a szabálysértési őrizetet foganatosító rendőrség székhelye szerinti rendőrségi fogdában kell végrehajtani. Nincs helye az elkövető munkáltatásának, ha a szabálysértési elzárást rendőrségi fogdán kell végrehajtani.

2.2. Büntetés-végrehajtási intézet

A végrehajtás helye főszabály szerint büntetés-végrehajtási intézet, valamint ha az elkövető rendőrségi fogdába történő befogadására férőhely hiányában nincs lehetőség, az elkövetőt büntetés-végrehajtási intézetbe kell szállítani.

3. Közös szabályok

Felnőtt korúak esetében az elzárást, illetve a szabálysértési elzárást töltő személy lakóhelye, nem magyar állampolgárságú, vagy Magyarországon állandó lakóhellyel nem rendelkező személy esetében az elzárást, illetve a szabálysértési elzárást kiszabó bíróság székhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási intézetben, továbbá fiatalkorúak esetében a fiatalkorú lakóhelyéhez legközelebbi,

amennyiben kevesebb, mint tizenöt nap van hátra az elzárásból vagy a szabálysértési elzárásból, akkor a lakóhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási intézetben kell végrehajtani.

Fiatalkorú lakóhelyéhez legközelebbi büntetés-végrehajtási intézetek fiatalkorú nők esetében a Pálhalmai Országos Büntetés-végrehajtási Intézet és a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet telephelyeként működő Fiatalkorúak Regionális Büntetés-végrehajtási Intézete - Kecskemét, míg fiatalkorú férfiak esetében Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézete (Tököl) és a Bács-Kiskun Megyei Büntetés-végrehajtási Intézet telephelyeként működő Fiatalkorúak Regionális Büntetés-végrehajtási Intézete - Kecskemét.

Felnőtt korúak esetében, ha az elzárásból, illetve a szabálysértési elzárásból tizenöt napnál több van hátra, vagy a lakóhelye szerint illetékes büntetés-végrehajtási intézetben férőhely hiányában elhelyezésre lehetőség nincs, nőket a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetbe és a Pálhalmai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe, míg a férfiakat Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézetbe, az Állampusztai Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe, a Budapesti Fegyház és Börtönbe, a Szegedi Fegyház és Börtönbe vagy a Tiszaöki Országos Büntetés-végrehajtási Intézetbe lehet elhelyezni.

VII. A VÉGREHAJTÁST KIZÁRÓ KÖRÜLMÉNYEK

1. Elzárás

Az elzárás vagy annak hátralevő része nem hajtható végre, ha az ítélet jogerőre emelkedése után az elítélt

- megszületett gyermekének gondozásáról egy éven át saját háztartásában gondoskodott,
- legalább egy évig gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesült,
- ha az elítélt a határozat jogerőre emelkedését követően öt évet vagy azt meghaladó időt töltött szabadságvesztésben vagy előzetes letartóztatásban, illetve két évet vagy azt meghaladó időt töltött javítóintézetben.

A végrehajthatóság megszűnését a büntetés-végrehajtási bíró állapítja meg.

Az elzárást kiszabó határozat jogerőre emelkedésekor szabadságvesztést vagy javítóintézeti nevelést töltő vagy más ügyben előzetes letartóztatásban levő elítélten a szabadságvesztés kitöltését, a javítóintézetből történő elbocsátás vagy az előzetes letartóztatás megszüntetését követően kell végrehajtani az elzárást.

A végrehajtás elévülését félbeszakítja, ha az elítélttel szemben szabadságvesztést, javítóintézeti nevelést vagy előzetes letartóztatást vesznek fogvatba. Ezeknek a körülményeknek a megszűnéséig az elévülés nyugszik.

2. Szabálysértési elzárás

A szabálysértési elzárás végrehajtását kizáró körülmények

- ha az elkövető a szabálysértési elzárást kiszabó határozat jogerőre emelkedését követően egy évet meghaladó időt töltött szabadságvesztésben, elzárásban, javítóintézeti nevelésben vagy előzetes letartóztatásban,
- ha a szabálysértési elzárás kiszabását kizáró körülmény következett be,
- ha az alaphatározat jogerőre emelkedését követő egy vagy két év eltelt.

A szabálysértési elzárás kiszabásának akadályát képezi, ha az eljárás alá vont személy:

- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló törvényben meghatározott fogyatékos személy,
- kórházi fekvőbeteg-ellátásban részesül,
- a várandósság tizenkettedik hetét elérő nő,
- tizennegyedik életévét be nem töltött gyermekét egyedül nevelő szülő, gyám,
- fogyatékos, vagy folyamatos ápolást, felügyeletet, gondozást igénylő hozzátartozójáról egyedül gondoskodik.

VIII. JOGOK, KÖTELEZETTSÉGEK

Az elzárás és a szabálysértési elzárás szankciók eltérő súlya az elítéltet megillető jogosultságok körében tükröződik leginkább.

Az elzárásra ítéltet és a szabálysértési elzárást töltő elkövetőt - eltérő rendelkezés hiányában - ugyanazon jogok illetik meg és kötelezettségek terhelik. Ezeket az alábbi táblázat foglalja össze:

Jogok	Kötelezettségek
• saját ruháját viselheti, • hozzátartozóival, valamint az általa megjelölt és a büntetés-végrehajtási intézet által engedélyezett személyekkel levelezhet, • hetente legalább három alkalommal tíz perc időtartamban távbeszélő használatára jogosult, ez ellenőrizhető, az ellenőrzés lehetőségéről tájékoztatni kell, • havonta legalább két alkalommal fogadhat látogatót, • részére heti négy óra kimaradás engedélyezhető, a kimaradás tartama az elzárásba beszámít, • a külön jogszabályban meghatározott összeget a személyes szükségleteire használhatja fel, • csomagot hetente kaphat, • a büntetés-végrehajtási intézetben a rendelkezésre álló sport- és közművelődési lehetőségeket igénybe veheti,	• az elzárást, illetve szabálysértési elzárást a büntetés-végrehajtási szervek által meghatározott helyen tölteni, • a büntetés-végrehajtási intézet rendjét megtartani, a kapott utasításokat teljesíteni, • a büntetés-végrehajtási intézet tisztán tartását és ellátását szolgáló munkában díjazás nélkül, alkalmyszerűen részt venni, • a tartására fordított összeghez hozzájárulni, kivéve, ha önhibáján kívüli okból nem dolgozik, és nem részesül nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban vagy szolgálati járandóságban, illetve nem rendelkezik letéti pénzzel, • a végrehajtás alatt okozott kárt megtéríteni, • tankötelezettsége esetén az általános iskolai tanulmányokat folytatni.

•naponta legalább egy óra szabad levegőn tartózkodásra jogosult, •a büntetés-végrehajtási intézetben, illetve annak felügyeleti szerveinél és a büntetés-végrehajtástól független szervhez közérdekű bejelentés, panasz, kérelem és jognyilatkozat előterjesztésére jogosult, •választójogát gyakorolhatja, •jogosult nyilatkozatot tenni médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló törvény szerinti műsorszámban vagy sajtótermékben, vagy az elektronikus hírközlésről szóló törvény szerinti elektronikus hírközlő hálózat útján történő közzététellel, •részt vehet a munkáltatásban, amiért részére a szabadságvesztésre ítélekkel azonos mértékű munkadíj jár és a szabadságvesztésre ítélekkel együtt dolgozhat.	
--	--

A fentiekén túl a szabálysértési elzárást töltő elkövetőt megilleti még:

- a személyes szükségleteire fordítható összegét alkalmanként - a jogszabályban meghatározott levonásokat követően - 100%-os mértékig elköltheti,
- kapcsolattartójával hetente 5 alkalommal, alkalmanként 10 perc időtartamban telefonálhat,
- havonta legalább két alkalommal fogadhat látogatót, alkalmanként 90 perc időtartamban.

IX. JUTALMAK, FENYÍTÉSEK

A jutalmak és fenyítések rendszerét az alábbi táblázat foglalja össze:

Jutalmak	Fenyítések
•dicséret, •a személyes szükségletekre fordítható összeg növelése, •pénzjutalom, •rendkívüli kimaradás, ami az elzárás tartamába beszámít.	•feddés, •a személyes szükségletekre fordítható összeg legfeljebb ötven százalékkal történő csökkentése, •a kimaradás legfeljebb három alkalomra történő megvonása, •öt napig terjedő magánelzárás, amelynek során engedélyezhető, hogy az elítélt dolgozzon.

Ha az elítélt, illetve az elkövető ellen újabb büntetőeljárás indul vagy van folyamatban, részére kimaradás nem engedélyezhető. Ha az elzárás, illetve szabálysértési elzárás tartama a húsz napot meghaladja, kérelmet nyújthat be a kimaradás összevontan történő kiadása érdekében. Összevontan legfeljebb huszonnégy óra kimaradás engedélyezhető.

Az elítélt, illetve az elkövető szökés vagy engedély nélküli eltávozás esetén, továbbá ha engedéllyel távozott, de jogellenesen nem tért vissza, az elzárás, illetve szabálysértési elzárás végrehajtása alatt további kimaradásra nem mehet. A büntetés-végrehajtási szerv vezetője erről határozatot hoz. Ha egy éven belül újabb elzárást, szabálysértési elzárást vesznek foganatba, az intézet parancsnoka e körülményekre figyelemmel az újabb büntetés tekintetében a kimaradást határozattal megtilthatja.

A büntetés-végrehajtási intézet magánelzárást kiszabó határozata ellen az elzárásra ítélt a büntetés-végrehajtási bíróhoz bírósági felülvizsgálati kérelmet nyújthat be, amelyet a határozat közlésekor nyomban be kell jelenteni és a magánelzárás végrehajtására halasztó hatálya van.

Biztonsági intézkedésként biztonsági zárkába, illetve részlegbe helyezés nem alkalmazható.

X. A VÉGREHAJTÁS ELHALASZTÁSA

1. Elzárás

A végrehajtás megkezdésére halasztást, a tanács elnöke az elítélt kérelmére, fontos okból - különösen személyi vagy családi körülményeire tekintettel - legfeljebb három hónapra engedélyezheti. Ha a betegség életét közvetlenül veszélyezteti, az engedélyezett halasztás időtartama meghosszabbítható, továbbá három hónapot meghaladó vagy határozott ideig tartó halasztás is engedélyezhető. Kötelező a végrehajtás elhalasztása - hivatalból is - annak a nő elítéltnak az esetében, aki hat hónaposnál fiatalabb gyermekét gondozza vagy tizenkettedik hetet meghaladó terhes (legfeljebb a szülés várható idejét követő hatodik hónap végéig). Nincs helye halasztásnak, ha az súlyosan veszélyeztetné a közbiztonságot vagy a közrendet, továbbá ha az elítélt szökésétől vagy elrejtőzésétől kell tartani. Az elzárás fogamatba vétele után előterjesztett halasztás iránti kérelmet a végrehajtás esetleges félbeszakítása végett a büntetés-végrehajtási intézetnek kell megküldeni.

2. Szabálysértési elzárás

A szabálysértési elzárás elhalasztása iránti kérelmet az első fokon eljáró bíróságnál lehet előterjeszteni. A szabálysértési elzárást kiszabó, illetve az átváltoztatásról rendelkező bíróság kérelemre, egészségi, családi vagy más fontos okból a szabálysértési elzárás, illetve a pénzbírság, a helyszíni bírság, valamint a közérdekű munka helyébe lépő szabálysértési elzárás végrehajtását legfeljebb hat hónappal halaszthatja el. A szabálysértési hatóság előtt előterjesztett kérelmet haladéktalanul kell továbbítani a bíróság részére. A kérelem előterjesztésének a szabálysértési elzárás megkezdésére előírt időpontig van helye.

A halasztást elutasító végzés ellen az elkövető, képviselője, fiataalkorú esetén a törvényes képviselő is, a végzés közlésétől számított három napon belül fellebbezhet. A fellebbezést a törvényszék a beérkezéstől számított három napon belül tanácsülésen bírálja el.

XI. A VÉGREHAJTÁS FÉLBESZAKÍTÁSA

1. Elzárás

A büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka az elítélt vagy védője, illetve az elkövető vagy képviselője kérelmére fontos okból - különösen személyi és családi körülményeire, egészségi állapotára tekintettel - legfeljebb harminc napig terjedő időtartamra engedélyezheti a végrehajtás félbeszakítását.

Ha az elkövető kórházi gyógykezelése szükséges és az a büntetés-végrehajtás keretei között nem megoldható, a büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka a gyógykezelés tartamára a végrehajtást félbeszakítja.

A félbeszakítás tartama az elzárás, illetve a szabálysértési elzárás tartamába nem számít be. A félbeszakítás alatt az elzárás, illetve a szabálysértési elzárás elévülése nyugszik. A félbeszakítási kérelmet elutasító határozat ellen az elítélt és a védője, illetve az elkövető és képviselője, továbbá fiataalkorú esetén a törvényes képviselő a határozat közlésétől számított három napon belül panaszt jelenthet be.

A büntetés-végrehajtási intézet parancsnoka hivatalból vagy az elítélt, illetve az elkövető kérelmére félbeszakítja a végrehajtást, ha az elítélt, illetve az elkövető

- a tizenkettedik hetet meghaladóan várandós, a gyermek egy éves koráig, feltéve, hogy gyermekét a saját háztartásában gondozza,
- gyermekgondozási díjban vagy gyermekgondozást segítő ellátásban részesül, annak hátralévő idejére, de legfeljebb egy évre.

A büntetés végrehajtását haladéktalanul folytatni kell, ha

- a gyermek nem az elítélt, illetve az elkövető gondozásában van,
- a gyermekgondozási díj vagy a gyermekgondozást segítő ellátás folyósítását egy év eltelte előtt megszüntetik.

2. Szabálysértési elzárás

A szabálysértési elzárást fogatosító szerv a szabálysértési elzárás félbeszakításáról haladéktalanul értesíti a szabálysértési hatóságot, fiatakorú elkövető esetében törvénye képviselőjét. A félbeszakításra engedélyezett határidő utolsó napját követő napon kell jelentkeznie az elkövető a szabálysértési elzárás folytatása végett. Ha az erre vonatkozó felhívás ellenére az elkövető nem jelentkezik, a szabálysértési hatóság - értesítését követően - intézkedik az elővezetése iránt. Amennyiben a határidő elteltét követően önként jelentkezik, a szabálysértési elzárást folytatni kell.

3. A végrehajtás elévülésének félbeszakítása

A szabálysértési elzárás végrehajtásának elévülését félbeszakítja, ha az elkövetővel szemben elzárást vesznek fogatba. Az elzárás végrehajtásának elévülését félbeszakítja, ha az elzárásra ítélttel szemben szabadságvesztést, javítóintézeti nevelést vagy előzetes letartóztatást vesznek fogatba. Ezeknek a körülményeknek a megszűnéséig - mindkét büntetés esetében - az elévülés nyugszik.

XII. SZABADON BOCSÁTÁS

Az elítéltek szabadítására vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni a szabálysértési elzárást töltő elkövetők vonatkozásában is.

Az elkövetőt szabadon kell bocsátani:

- a szabálysértési elzárás végrehajtásának utolsó napján,
- a szabálysértési elzárás végrehajtásának félbeszakítása napján,

- a szabálysértési elzárásra átváltoztatott pénzbírság, helyszíni bírság összegéből hátralevő részösszeg megfizetése napján, illetve
- a Bv.tv. 433.§ (3) bekezdésben foglalt körülmény valamelyikének bekövetkezése esetén.

Az elkövető kérelmére a szabálysértési elzárást foganatosító szerv parancsnoka a szabaduláshoz készpénz segítyt, belföldi utazási vagy ruházati segítyt adhat. Segély a megjelölt jogcímeken külön-külön is adható, azok együttes összege az alapmunkadíjat nem haladhatja meg. Amennyiben az elkövető szabadulási címe vonattal megközelíthető, abban az esetben a belföldi utazási segíty kiadásánál a hitelezett utazási utalvány biztosítását kell előnyben részesíteni. A szabaduló elkövető részére ruházati segíty csak akkor adható, ha a szabaduláskor az évszaknak megfelelő ruházattal nem rendelkezik.

XIII. ZÁRÓ GONDOLATOK

A végrehajtás rendje a szabálysértési elzárás végrehajtása esetén az elzárás végrehajtási szabályaihoz igazodik, míg az elzárás végrehajtására a szabadságvesztés fogház fokozatára vonatkozó szabályok az irányadóak. Ebből megállapítható, hogy a szabálysértési elzárás végrehajtása során az elzárásra vonatkozó fogva tartási szabályok keretei között a szabadságvesztés fogház végrehajtási fokozatához kapcsolódó enyhébb rezsimszabályok az irányadóak.

A két büntetésre vonatkozó általános végrehajtási szabályok bár a Bv.tv-ben külön-külön fejezetben kerülnek elhelyezésre, mégis a szabálysértés elkövetése miatt kiszabott szabálysértési elzárás szankció végrehajtási szabályainak jelentős része a szabadságvesztés fogház végrehajtási fokozatával azonosak.

Mégis találunk egy-két kedvezőbb szabályt szabálysértési elzárás végrehajtása esetén is, mint például azt, hogy a halasztás tartama hosszabb (hat hónap), mint elzárás esetében (három hónap), vagy a végrehajtás helye rendőrségi fogda is lehet. Ugyanakkor az általános elkülönítési szabályok mellett

együtt helyezhetőek el a szabálysértési elzárást és az elzárást töltők, valamint közösen vehetnek részt a szabadságvesztést töltő elítéltekkel a szabadidős, sport, kulturális és egyéb rendezvényeken.

Fentiekén túl jelentősebb eltérés a végrehajtás szabályaiban nem mutatkozik, ekként - megítélésem szerint - nem érhető tetten a két büntetési nem közötti lényegi különbség, vagyis az, hogy az elzárás bűncselekmény, míg a szabálysértési elzárás szabálysértés elkövetése miatt kerül kiszabásra.

Összességében megállapítható, hogy egy kisebb súlyú cselekmény, a szabálysértés miatt kiszabott szankció végrehajtása jelentősebb eltérést nem mutat a szabadságvesztésre ítélt szabadságelvonó szankciójának végrehajtásától, holott lényegesen nagyobb a különbség azon cselekmények között, amelyek miatt a büntetés kiszabásra került. Az, hogy egy bűncselekmény és egy szabálysértés közötti eltérés a végrehajtás során is megmutakozzon, jóval több garanciát kellene nyújtani a szabálysértési elzárást töltő elkövetők részére, akár úgy, hogy külön lakóhelyiségekben kellene őket elhelyezni, végső soron - a szabálysértési elzárások számának jelentős növekedés folytán - akár külön intézetet is létesíteni ebből a célból.

FELHASZNÁLT IRODALOM

a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény

a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény

a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény

a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény

a szabálysértési elzárás végrehajtását foganatosító intézetek kijelöléséről szóló 42/2012. (III.20.) Korm. rendelet

az elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtását foganatosító intézetek kijelöléséről szóló 173/2013. (V.30.) Korm. rendelet

a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény végrehajtásáról szóló 114/2007. (V. 24.) Korm. rendelet módosításáról, valamint az elzárás és a szabálysértési elzárás végrehajtását foganatosító intézetek kijelöléséről szóló 173/2013. (V. 30.) Korm. rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló 333/2014. (XII.18.) Korm. rendelet

a szabadságvesztés, az elzárás, a rendbíróság helyébe lépő elzárás, az előzetes letartóztatás és a szabálysértési elzárás végrehajtását foganatosító büntetés-végrehajtási intézetek kijelölésének szabályairól szóló 55/2014. (XII. 5.) BM rendelet

a szabálysértési elzárás végrehajtásának részletes szabályairól szóló 57/2014.(XII.5.) BM rendelet

Elek Balázs: A jogerő a büntetőeljárásban.

http://debreceniitlotabla.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/a-jogero-a-buntetoeljarasban-1-14.pdf (2016.december 1-jei letöltés)

Dr. Háger Tamás: Új büntetési nem a büntető törvényben: az elzárás

http://debreceniitlotabla.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/ht_elzaras_szoveg.pdf
(2016. december 1-jei letöltés)

